

جهانی شدن فرهنگ

فرشته نصرالهی

مهرگان خرد

۲۰۳۸۶۵۱

سرشناسه: نصراللهی، فرشته، ۱۳۵۷ -

عنوان و نام پدیدآور: جهانی‌شدن فرهنگ / فرشته نصراللهی.

مشخصات نشر: تهران: مهرگان خرد، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: [۱۹۲]ص:؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۶۷-۰۵-۴ وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۸۷ - ۱۹۲].

موضوع: فرهنگ و جهانی‌شدن موضوع: فرهنگ و جهانی‌شدن -- ایران

رده بندی کنگره: HM۶۲۱/ن۵۷ چ۹ ۱۳۹۴

رده بندی دیویی: ۳۰۶ شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۶۸۲۹۴

جهانی شدن فرهنگ

| فرشته نصرالهی | چاپ اول: ۱۳۹۴ | شمارگان: ۱۰۰۰ جلد |

| لیتوگرافی: ندا | چاپ و صحافی: نقش نی زار | قیمت: ۱۶۰۰۰ |

| شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۶۷-۰۵-۴ | ناشر: مهرگان خرد ۶۶۱۲۶۴۷۵ |

| Mehreganpub.com | mehreganekherad@gmail.com |

حق چاپ و انتشار برای نشر مهرگان خرد محفوظ است.

استفاده از مطالب منوط به اجازه کتبی از ناشر است.

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
۱۹.....	تعریف مفاهیم
فصل دوم: مبانی نظری	
۲۴.....	ادراکات نوین از جغرافیای شدن
۲۶.....	پیدایش جهانی شدن
۲۸.....	پیشینه جهانی شدن
۳۰.....	مفهوم جهانی شدن
۳۳.....	واکنش‌های جهانی در مقابل جهانی شدن
۳۶.....	جهانی شدن، فرآیندی مؤثر
۳۸.....	ابعاد جهانی شدن
۳۹.....	جهانی شدن اقتصاد
۴۴.....	ابعاد اجتماعی و سیاسی جهانی شدن
۵۰.....	جهانی شدن و فرهنگ
۵۵.....	بعد علمی و فناوری جهانی شدن
۵۷.....	جهانی شدن و امنیت جهانی
۵۹.....	جهانی شدن و دولت‌ها
۶۰.....	حاکمیت و جهانی شدن

۶۲	جهانی‌شدن و فراملی‌گرایی
۶۳	دیدگاه‌های مخالفان جهانی‌شدن
۶۹	دیدگاه‌های موافقان جهانی‌شدن

فصل سوم: جهانی‌شدن فرهنگ

۷۷	فرهنگ و جهانی‌شدن
۸۰	ظریه‌های جهانی‌شدن فرهنگ
۸۶	انواع، حوردها، فرهنگی در فرایند جهانی‌شدن
۸۷	عام‌گرایی فرهنگی
۸۸	همزیستی و آمیزش فرهنگی
۹۰	دیالکتیک عام/خاص
۹۲	تحول و تعالی فرهنگی
۹۴	خاص‌گرایی فرهنگی
۹۷	تهدیدات و فرصت‌ها امنیتی جهانی‌شدن
۹۷	تهدیدات امنیتی
۹۸	فرصت‌های امنیتی
۹۹	پیامدهای فرهنگی جهانی‌شدن
۹۹	جهانی‌شدن؛ یکسان‌سازی یا تنوع فرهنگی
۱۰۲	جهانی‌شدن و یکسان‌سازی فرهنگی
۱۰۸	جهانی‌شدن و تنوع فرهنگی
۱۱۴	جهانی‌شدن و وحدت در عین کثرت فرهنگی
۱۱۶	جهانی‌شدن و اختلاط فرهنگی

جهانی‌شدن و فرهنگ - بومی‌شدن فرهنگ ۱۱۹

جهانی‌شدن در برابر بومی‌شدن ۱۲۱

رها سازی و گسترش فرهنگ ۱۲۸

فصل چهارم؛ تأثیر جهانی‌شدن فرهنگ بر جمهوری اسلامی ایران

تأثیر جهانی‌شدن فرهنگ بر کشورهای جهان سوم ۱۳۳

ایران در فایند فستیوالت جهانی‌شدن ۱۳۴

چالش‌های مرتبط با ایران در عصر جهانی‌شدن ۱۳۶

چالش‌های بعد تاریخ هویت ایرانی ۱۳۶

چالش‌های بعد جغرافیایی هویت ایرانی ۱۳۷

چالش‌های بعد فرهنگی و اجتماعی هویت ایرانی ۱۳۸

چالش‌های زبانی هویت ایرانی ۱۳۹

چالش‌های دینی و مذهبی هویت ایرانی ۱۴۱

چالش‌های فرهنگی ایران در برخورد با جهانی‌شدن ۱۴۱

تعارض فرهنگ لیبرالیسم با فرهنگ اسلام ۱۴۷

سستی و تزلزل ارزش‌ها ۱۴۱

تحمیل دغدغه‌های جهانی ۱۵۰

فرصت‌های فرهنگی ایران در برخورد با جهانی‌شدن ۱۵۲

رویکرد به مذهب و معنویت ۱۵۷

انتقال دغدغه‌های بومی ۱۶۱

افزایش تحرک و تلاش در تبیین اندیشه دینی ۱۶۴

راهبرد امنیتی جمهوری اسلامی ایران در مواجهه با جهانی‌شدن ۱۶۴

بررسی ابعاد امتناع ساختاری کشور، در پذیرش نظام سیاسی تحمیلی از سوی نظام	
جهانی.....	۱۶۸
بررسی ابعاد امتناع ساختاری کشور در پذیرش نظام فرهنگی تحمیلی نظام جهانی.	۱۷۱
الگوی فرهنگ ایرانی در عصر جهانی‌شدن فرهنگ.....	۱۷۲
در ده‌های مقابله با تأثیرات منفی جهانی‌شدن.....	۱۷۵
اثراتژی امنیت فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.....	۱۷۵
Error! Bookmark not defined.	
نتیجه گیری.....	
منابع.....	۱۸۴

مقدمه

جهانی شدن به عنوان یک موضوع چالش آفرین و فرصت ساز برای دولت‌ها در پایان قرن بیستم وارد ادبیات بین‌المللی شد. جهانی شدن به مفهوم متکامل خود با یک سری فراز و فرودهایی در قرون گذشته ارتباط داشته است. بر این اساس جهانی شدن می‌تواند سرمنشأ خود را از قرون پانزدهم، شانزدهم با رویکردهای متفاوت اخذ کرده باشد.

جهانی شدن، پدیده‌ای است که به سرعت در تمام ابعاد و زوایای بشری در حال نفوذ و گسترش است؛ به عبارت دیگر جهانی شدن جنبه‌های مختلف زندگی انسانی (اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی) را تحت تأثیر قرار می‌دهد. جهانی شدن ضمن اینکه بر پدیده‌های مختلف تأثیرگذار است از آن‌ها نیز متأثر می‌گردد؛ به عبارت دیگر پیشرفت‌های فناوری و ظهور شبکه‌های کامپیوتری و اینترنت و ماهواره‌های ماهواره‌ای باعث شده است که جهانی شدن نیز با سرعت و به نمونه‌هایی متنوع در زندگی جوامع انسانی تأثیر بگذارد و با درنوردیدن مرزهای ملی و جغرافیایی امکان ارتباط سریع بین افراد جوامع و نظام را فراهم نماید.

یکی از مسائل محوری و عمده که از بدو شکل‌گیری نظریه جهانی شدن اذهان بسیاری را به خود مشغول کرده و به موضوع مرکزی نظریه پردازان این حوزه تبدیل شده، پیدایش هویت‌های عام و همگون در جهان بود. در این مرحله بسیاری از این نظریه پردازان با تعابیر متفاوتی از تأثیرات همگون ساز و یکنواخت کننده هویتی و فرهنگی جهانی شدن

سخن می‌گفتند. از این منظر جهانی‌شدن به معنای آمریکایی‌شدن، غربی‌شدن یا مک‌دونالدی‌شدن ... صرفاً محدود به حوزه‌های اقتصادی یا سیاست نمی‌گردد، بلکه حوزه فرهنگ را نیز دربرمی‌گیرد.

این موضوع ازجمله مسائل مهمی است که در پرتو پیشرفت روزافزون فناوری و ارتباطات، کشورهای در حال توسعه را به چالش جدی کشانده است. جهانی‌شدن زنجیره‌ای از دگرگونی‌هاست که عرصه‌های گوناگون فرهنگ، سیاست و اقتصاد کشورهای جهان را در بر گرفته و گمان می‌رود در نهایت به ایجاد یک نظام واحد جهانی بینجامد. انفعال و استحاله فرهنگ‌های بخر در اصطکاک با فرهنگ غربی، با توجه به توانایی‌های برتر تبلیغاتی این فرهنگ اهمیت این فرایند را دوچندان کرده است. شناخت «جهانی‌شدن» برای کشورهای که بر حفظ ارزش‌های فرهنگی خود اصرار دارند، برای شناخت تهدیدات و بحران‌هایی که این پدیده برای آن‌ها به دنبال خواهد داشت، بسیار مهم است در همین راستا بررسی تأثیر جهانی‌شدن بر امنیت و سیاست فرهنگ کشورهای دارای اهمیت است. به همین دلیل در این کتاب به بعد فرهنگی جهانی‌شدن و تأثیری که آن بر فرهنگ جمهوری اسلامی ایران می‌تواند داشته باشد تأکید شده است.

جهانی‌شدن مفهومی است که اشاره به ذهنیتی دارد که تایلر میری‌ناپذیر به گسترش در ابعاد گوناگون داشته و در این راستا ابزارهای مختلفی خصوصاً فناوری‌ها را به خدمت می‌گیرد. بدین ترتیب جهانی‌شدن را باید حاصل گرایش و اجبار روزافزون به آموزش، تجربه و به‌کارگیری نگرش پیوندی به حوزه‌های مختلف حیات انسانی تلقی نمود که در آن‌ها قابلیت تأثیرگذاری رخدادهای گوناگون حوزه‌های مختلف بر یکدیگر در سطح فراملی مشهود بوده و خلصلت

افزایش دارد.

این قابلیت‌ها، جهانی‌شدن را به‌مثابه‌ی یک موضوع موردتوجه خاص و محوری قرار داده است. موضوع قابل‌تأمل اینکه امروزه جهانی‌شدن همه‌ی ما را فراگرفته است، نه‌تنها به‌عنوان یک فرایند بلکه به‌عنوان موضوعی برای گفتگو. موضوع توسعه‌ی سیاسی اقتصادی فناورانه و فرهنگی در قرن بیست و یکم به هیچ‌گروه، ملت یا دولتی محدود نمی‌شود، بلکه موضوعی است که همگان به آن مرتبط و وابسته‌اند. چنین تحولی حوزه و قلمرو امنیتی کشورها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. فضای امنیتی تحت تأثیر جهانی‌شدن به معنای توسعه جهانی که منجر به بازسازی تویدات بدید در قلمروهای سیاسی اقتصادی اجتماعی و فرهنگی شده است، معنای متفاوتی پیدا می‌کند.

شکل و نوع تأثیرپذیری از فرایندهای جهانی‌شدن به موقعیت جهانی کشورهای مختلف نیز بستگی دارد. کشورهای توسعه‌یافته، گونه‌ای در محیط امنیتی بین‌المللی عمل می‌نمایند و کشورهای جهان سوم نیز از وضعیت ناشی از جهانی‌شدن به‌گونه‌ای دیگر اقدام می‌نماید و طبعاً مسائلات و موضوعات امنیتی به‌خصوص درزمینه‌ی فرهنگی آن‌ها را تهدید خواهد کرد.

جهانی‌شدن یک فرهنگ همگانی و لیبرالی را در سراسر جهان اشاعه داده که تا حدودی با فرهنگ و آداب و رسوم اسلامی مغایرت دارد که به‌عنوان نمونه می‌توان به آزادی بی‌حدواندازه زنان و پوشش و برخورد آنان در جامعه، مسئله حقوق بشر و آزادی و ازدواج هم‌جنس‌گرایان و آزادی بیان و عقیده در قالب توهین به مقدسات اسلامی اشاره کرد. این مسائل و عنصرهای جهانی‌شدن در قالب ارتباطات فرهنگ و هنارهای اسلامی حاکم بر جمهوری اسلامی ایران را

نیز تحت تأثیر قرار داده و آن را به چالش کشیده است.

یکی دیگر از مسائل مهمی که در روند جهانی شدن می توان پیرامون آن بحث کرد، فرهنگ است. جدای از جهانی شدن، فرهنگ، حقیقتی زنده و زاینده است که مدام در حال تطور است و مرگ آن هنگامی رقم خواهد خورد که به واسطه تنگنای منبسط شود. از این رو در شرایط کنونی، کشورهای جهان سوم باید با توجه به فرصت ها و تهدیدهای ناشی از روند جهانی شدن خود را برای مواجهه با این پدیده مهیا سازند تا از استحاله در فرهنگ غربی جلوگیری نمایند.

از این رو در شرایط کنونی، ما نیز به عنوان یک کشور اسلامی باید با توجه به فرصت ها و تهدیدهای ناشی از روند جهانی شدن خود را برای مواجهه با این پدیده مهیا ساخته و با اتکا به دارنده های فرهنگ غنی ایرانی-اسلامی، علاوه بر حفظ هویت (به ویژه هویت فرهنگی) خویش، با بهره گیری از ابزار برآمده از فرهنگ جهانی در صدد جهانی کردن آن باشیم.

خاص گرایی فرهنگ عبارت است از تمسک به ایدئولوژی هایی که در آن بر بی همتایی و حتی برتری شیوه ی زندگی، اعمال و ورهای گروه یا جماعتی معین تأکید می شود. این پدیده در انواع رفتارهای جمعی، نشونت بار و غیر نشونت بار مانند خیزش ها و ستیزهای قومی، جنبش های ملی، بنیادگرایی، نژادپرستی های جدید و از این قبیل نمود می یابد.

با به چالش کشیده شدن فرهنگ، بحران هویت یکی از موضوعاتی است که در رابطه با جهانی شدن مورد توجه قرار می گیرد. در جامعه سنتی، پیوند تنگاتنگ فضا، زمان و فرهنگ، با مکان یا محل و سرزمین معین، نیازهای هویتی را به خوبی تأمین می کرد و انسان ها درون دنیاهای اجتماعی کوچک، محدود، پایدار

و منسجم خود، به هویت و معنای موردنیازشان به‌آسانی دست می‌یافتند، ولی فرآیند جهانی‌شدن با پاره کردن این پیوند و نفوذپذیر کردن و فروریختن مرزهای مختلف زندگی اجتماعی، آن دنیاها را به‌شدت متزلزل و حتی نابود کرد. بر اثر این دگرگون‌های بنیادین، امکان هویت‌یابی سنتی بسیار کاهش یافت و نوعی بحران هویت و معنا پدیدار شد. چگونگی ایجاد این بحران در هویت و چگونگی بازسازی هویت‌ها، جدید در دوران جهانی‌شدن، از مباحث اصلی کتاب است.

امروزه و به‌ویژه با سیطره‌ی پدیده‌ی جهانی‌شدن و جهانی‌سازی در عرصه‌ی جوامع و به‌خصوص در حوزه علوم، تعابیر و تلقی‌های متفاوتی از امنیت و فرهنگ تولید می‌شود. به‌عبارت دیگر، قاطع می‌توان گفت وحدت نظری در این زمینه وجود ندارد. همچنین به‌واسطه توسعه فناوری ارتباطات و اطلاعات و تداخل حوزه‌های مفهومی و کاهش فواصل زمانی و مکانی اساساً نمی‌توان تعریف جامع‌ومانی از این مفاهیم به دست داد. به نظر می‌رسد همه تعاریف و تلقی‌هایی که از امنیت و فرهنگ وجود دارند تنها می‌توانند در درک خاصی از مفاهیم به ما کمک نمایند والا دستیابی به تعریف واحد و مورد اجماع در این زمینه ممکن نیست.

این مسئله تا بدان جا پیش رفته که شمار زیادی از اندیشمندان به‌مورد مفهوم و ماهیت امنیت، از معمای امنیت سخن بگویند. در مورد فرهنگ نیز افتراق و جدایی مشهودی هویداست که گاهی اوقات در یک موضوع واحد عده زیادی آن را تهاجم فرهنگی و همزمان شماری نیز آن را تعامل و تبادل فرهنگی می‌دانند. به‌تبع ابهام در مفاهیم امنیت و فرهنگ، در مفهوم امنیت فرهنگی که مولود این تعامل است نیز با موهوماتی ناشی از آثار توسعه ارتباطات و فناوری

اطلاعات مواجه هستیم.

در خصوص فرصت‌ها و تهدیدات امنیتی ناشی از فرایند جهانی‌شدن باید گفت بازیگر اصلی یعنی دولت-کشورها در تنظیم روابط و اتخاذ سیاست‌ها و برنامه‌ها و همچنین تعقیب آن‌ها دچار آشفتگی، با تمرکز و محوریت دولت ملی جایگاه و اثر «امنیت ملی» تلاطم و عدم اطمینان شده‌اند. ارزش‌ها و منافع در بحث امنیت ملی، امروزه دچار ابهام روزافزون گردیده‌اند، زیرا دولت ملی قادر به تعریف آن‌ها، رایل حاکمیت و قلمرو سرزمینی خود نیست. فرایند جهانی‌شدن عوامل نراست‌کنی را وارد معرفی و سنجش دو رکن امنیت ملی یعنی ارزش‌ها و منافع نموده است. لذا، معه که در مباحث امنیت ملی، در بطن مفهوم دولت ملی قرض گرفته می‌شود تصور می‌گردید که دولت، نماینده و آیینی تمام نمای ملت خویش هست. امروزه در اثر فرایند جهانی‌شدن، منزلتی روزافزون در قبال طرف دیگر یعنی دولت، می‌یابد. جهانی‌شدن بر تقویت عنصر ملت در مقابل عنصر دولت در واحد سیاسی دولت-ملت خزه‌دار است و ازاین‌رو مباحث امنیتی نیز دستخوش تحول و تغییر شده‌اند.

جهانی‌شدن پدیده‌ای است که امروزه در بسیاری از حوزه‌های دانش مطرح شده و در رویارویی با این پدیده‌ی نوین، رویکردها و جهت‌گیری‌های متفاوتی پدیدار شده‌اند. برخی به مخالفت تمام‌عیار و برخی به طرفداری به‌خاطر ضرر روی آورده‌اند، اما این پژوهش از رویکرد سوم که آن را «میان‌رو» نامیده است، حمایت می‌کند به‌طوری‌که به ابعاد مثبت و منفی این پدیده به‌طور هم‌زمان توجه دارد.

پرسش مهم، بررسی چگونگی نوع رویارویی جوانان ایرانی، به‌ویژه

دانشجویان، با اینترنت و تأثیرات استفاده از اینترنت بر عناصر گوناگون هویت جوانان ایرانی، همچون هویت دینی، هویت ملی، هویت قومی، تعلق به ملیت و تعلق به شخصیت‌ها و مفاخر ملی است.

یکی دیگر از ابعاد جهانی‌شدن بعد فرهنگی و تأثیر آن بر ساختار سیاسی، اجتماعی و اقتصادی دولت-ملت ما است. بسیاری از نویسندگان و تحلیل‌گران جهانی‌شدن را بیشتر با تکیه به بعد فرهنگی آن موردتوجه قرار داده‌اند. تأثیر ابزار و وسایل ارتباطی در گسترش کردن مرزها و شکل‌گیری فرهنگ‌های فرامحلی بسیار موثر بوده است. در مقابل، دیگری از تاریخ، ابزار دیگری چون ساعت مکانیکی و پول در این عرصه مطرح بودند؛ چنان‌که به تعبیر مارشال مک لوهان ساعت با تقسیم‌بندی زمان، به تقسیم کار کمک کرد و پول سبب افزایش سرعت و حجم روابط افراد شد و بدین شکل، به یله در خدمت تجدید سازمان-مکان از طریق زمان و جهانی‌شدن قرار گرفتند. در عصر حاضر نیز با پیدایش وسایل ارتباطی نوین همچون رسانه‌های الکترونیکی، جهانی‌شدن فرهنگ بار خاص خود را پیدا کرده و آثار تسریع‌کننده ارتباطات الکترونیکی و حمل و نقل سریع موجب ایجاد تأثیر ساختاری‌ای شده است که مک لوهان آن را انفجار اطلاعات می‌نامد. از نظر او این انفجار به معنی تمام تجارت انسانی در یک ساعت، به نحوی که هر انسانی می‌تواند حوادث و مناظری را که بسیار دورتر از وی هستند احساس و امور مربوط به دیگر افراد بشر را مشاهده کند. وی نام این پدیده جدید را دهکده جهانی می‌گذارد.

جهانی‌شدن یا جهانی‌سازی، پدیده‌ای مبهم، پیچیده و دارای ابعادی گوناگون است؛ زیرا عده‌ای آن را فرایند و برخی دیگر آن را پروژه دانسته‌اند. بر این اساس

جهانی شدن می تواند به عنوان فرصت یا چالشی فرا روی نظام اسلامی ایران به شمار آید. ماهیت جهانی شدن در نگرش بدبینانه، معادل با جهانی سازی به شمار می رود که درصدد همگن سازی و یکسان سازی جهان با تسلط فرهنگ "هژمون" بر سایر فرهنگ ها است، از این رو با توجه به این تفسیر، سردمداری تجارت جهانی با بهره گیری از بانک جهانی، صندوق بین المللی پول، سازمان تجارت جهانی و شرکت های چندملیتی تحقق می یابد؛ اما در رویکردی خرد، به جهانی شدن، فرایندی غیرارادی و در حال وقوع است که به سبب گسترش ارتباطات اجتماعی و ارتقای سطح همکاری های جهانی پدید می آید.

جهانی شدن فراتر از درست داشتن یا نداشتن ما، یک واقعیت است، واقعیتی در حال ظهور. از این رو با موانعت و مخالفت ما انسان ها هیچ ارتباطی ندارد. جهانی شدن در وهله اول تاریخی است که وجود دارد. واقعیتی است فراگیر که تمام کشورها و فرهنگ های دنیا باید با آن روبرو شده و دست و پنجه نرم کنند.

جهانی شدن چالشی است که هیچ کشور، ملت یا جامعه ای ممانعت از آن نیست. جهانی شدن به سان تمام تحولات بنیادین دیگر در طول تاریخ (همچون مدرنیزاسیون) هرگز موضوع انتخاب بشر قرار نمی گیرد. در برابر شرایط تاریخی که همواره «مجبور» به مواجهه با آن هستیم، از خود انتخاب و اختیاری نداریم؛ اما در عوض قادریم تا به بهترین شیوه ممکن از فرصت هایی که این شرایط تاریخی فرا روی ما قرار می دهند، بهره ببریم. باید امیدوارم بود که تمدن نوظهور جهانی، به بیان واسلاو هاول تمدنی خواهد بود. سرشار از اخلاق، روحانیت و معنویاتی نوین، ارزش هایی که جمله فرهنگ ها و ملت ها باید به منظور

ادامه حیات خویش بدان‌ها دست یازند. دانیل بل گریسولد (۱۳۸۵) در مقاله جهانی‌شدن از منظر فرصت‌ها و تهدیدها که علیرضا رضایی آن را ترجمه کرده است بیان می‌دارد جهانی‌شدن عبارت است از افزایش آزادی و تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی و ادغام اقتصادهای ملی در این فرایند. جهانی‌شدن را می‌توان به سنی در حرکت سریع و دامنه وسیع تجارت بین‌الملل مشاهده کرد. جهانی‌شدن سه دسته‌بندی اساسی را برای ملت‌هایی که تحت تأثیر این فرایند قرار گرفته‌اند می‌توان به این شرح:

الف- رشد اقتصادی سریع

ب- کاهش فقر

ج- ایجاد محیط مناسب‌تر جهت رشد و نمو کراسی

مهم‌ترین بهره‌مندان جهانی‌شدن کشورهای کم‌درآمد هستند که مدتی طولانی در مقابل رقابت جهانی از حمایت لازم برخوردار نبودند. جهانی‌شدن دامنه انتخاب را گسترش داده، کیفیت کالا را بهبود می‌بخشد و باعث کاهش قیمت‌ها نیز می‌گردد. این فرایند افزایش ارزش واقعی مزدها، سود و منفعت فوری برای کارگران را به ارمغان می‌آورد. جهانی‌شدن، ثروت را از تولیدکنندگان سوخت حمایت سابق به مصرف‌کنندگان آزاد کنونی انتقال می‌دهد و به همین منوال هر چه دستاوردهای مصرف‌کنندگان بیشتر می‌شود به همان صورت نیز ضرر تولیدکنندگان کاهش پیدا می‌کند، چراکه ضررهای موجود در اقتصاد مجدداً از طریق کارایی اصلاح می‌گردد.

جهانی‌شدن در سال‌های پایانی قرن بیستم فرصت‌ها و تهدیدهای فراوانی را برای کشورهای در حال توسعه همچون ایران به وجود آورده است

که از جمله آن ها فرصت ها و تهدیدهای فرهنگی است که پیامدهای بسیاری برای کشور ما داشته است.

www.ketab.ir